

УКРАЇНЦІ ПІДТРИМУЮТЬ ПОПУЛІЗМ ЧЕРЕЗ ЕКОНОМІЧНУ ВРАЗЛИВІСТЬ, СЛАБКУ КОМУНІКАЦІЮ ТА НЕСТАЧУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ, ЦЕ МОЖНА ЗМІНИТИ

В Україні критично висока підтримка популізму. [Дослідження Центру економічної стратегії](#) показує, що в середньому 59% українців підтримують та вважають реалістичними популістські політики. Більш того, в середньому 84% просто підтримують популістські політики.

Такі цифри є небезпечними для економіки. Вони означають, що більшість українців не лише підтримують абстрактну популістську політику, але й вірять, що її можна втілити у життя, а отже будуть вимагати від політиків її втілення.

Згідно з дослідженням ЦЕС, одне із джерел високої підтримки популізму — недостатня комунікація щодо впливу реформ, особливо на незахищені верстви населення.

Людина здатна змінити ставлення до певної пропозиції, якщо в комунікації з нею надавати альтернативи до популістської політики, а також персоналізувати аргументи та назвати конкретні переваги, які враховують її щоденні потреби та проблеми.

Така комунікаційна стратегія реформ здатна значно збільшити їх підтримку та знизити популістські настрої. Серед опитаних ЦЕС респондентів підтримка популізму впала в середньому з 84% до 54% після ознайомлення респондентів з альтернативами до популістської політики.

Економічно незахищені люди найбільш схильні підтримувати популістські обіцянки. Дослідження показує, що прихильники популізму частіше за все живуть в селах, не мають вищої освіти або отримують маленькі зарплати. Якщо інтереси цих людей не враховуються, або ж враховуються менш ніж інтереси більш забезпечених, це може стимулювати їх підтримувати популізм.

При цьому географічні та вікові фактори не впливають на рівень підтримки популізму. Незважаючи на більший доступ до інтернету та усіх ресурсів, які там доступні, молоді українці та українці похилого віку не сильно різняться у підтримці популізму. Не має суттєвої різниці у підтримці популізму і серед мешканців різних регіонів. Отже, хоча Схід та Захід зазвичай голосують за різних політиків, усі вони однаково хочуть впровадження популістської політики.

Іншою причиною популістських настроїв серед українців економісти ЦЕС називають нестачу критичного мислення при аналізі економічної політики. Вищий рівень критичного мислення допомагає зрозуміти, що популістська політика призведе до негативних наслідків.

Дослідження доступне за посиланням: <https://ces.org.ua/populism-paper/>

Дослідження ЦЕС проводилося за підтримки Ініціативи з розвитку аналітичних центрів, яку реалізовує Міжнародний фонд "Відродження" у партнерстві з Фондом розвитку аналітичних центрів за фінансової підтримки Embassy of Sweden in Kyiv. Опитування, на основі якого було зроблено дослідження ЦЕС «Як зробити українців менш вразливими до популізму», було проведене міжнародною дослідницькою компанією Kantar TNS Ukraine на замовлення Центру економічної стратегії. Воно відбувалося протягом лютого-березня 2019 року. Вибірка репрезентативна для дорослого населення (18+ років) України за віком, регіоном, статтю та розміром населеного пункту. У Донецькій та Луганській областях опитування проводилося тільки на території, яка контролюється українською владою. Всього було опитано 2000 респондентів, які проживають у всіх областях України (крім АР Крим) та м. Києві. Опитування проводилося методом САТІ (Computer-assisted Telephone Interviewing – комп'ютеризована система телефонного опитування).

Таблиця 1. Підтримка та реалістичність популістських пропозицій

Пропозиція	% людей які вважають позитивним впливом на добробут їх родини	% людей які вважають позитивним впливом на добробут їх родини та думають, що кандидат, якого вони підтримують зможе це втілити
Потрібно ввести державне регулювання цін на ліки та продукти	90	75
Підвищення мінімальної пенсії до 5000 грн	88	63
Гарантоване державою працевлаштування усім громадянам	87	56
Зниження ціни на газ в два рази	87	54
Газ, видобутий в Україні, направити на потреби населення	87	70
Середнє для всіх реформ	84	59
Держава має наказати роботодавцям збільшити зарплатню до 1000 доларів	81	52
Максимальна зарплата повинна бути не більше, ніж в 5 разів вище за мінімальну	80	54
Зниження пенсійного віку, тому що багато хто не доживає до пенсії	74	54

Таблиця 2. Топ 3 найуспішніші зміни думки

Початкове формулювання	Початкова підтримка популістської пропозиції, %	Підтримка популістської пропозиції після надання альтернативи, %	Формулювання з наданням альтернативи.
Гарантоване державою працевлаштування всім громадянам	87	23	Гарантоване державою працевлаштування всім громадянам / Кожен має відповідати сам за пошук робочого місця
Зниження ціни на газ удвічі	87	36	Дешевий газ для всіх державним коштом / Дешевий газ лише для бідних
Зниження пенсійного віку, бо багато хто не доживає до пенсії	74	38	Краще працювати довше, але отримати вищу пенсію / Краще вийти на пенсію раніше, навіть якщо пенсія буде низька”